

## ZEKÂ ÖZÜRLÜ ÇOCUKLAR

BU KİTAP :

Öğretmenler, Ana-Babalar ve Okulöncesi Zekâ  
Özürlü Çocuklarla Çalışan Tüm Uzmanlar için  
BİR REHBERDİR.

Yayınlayan : hds u. s. human development services

Yazanlar : 1) Eleanor WHITESIDE LYNCH, Ph. D.  
Michigan Üniversitesi Eğitim Bölümü  
Özel Eğitim Asistan Profesörü

2) Betty HOWALD SIMMS, Ed. D.  
Maryland Üniversitesi Özel Eğitim  
Bölümü Profesörü, U.S.A.

Tercüme Eden : Hasan KARATEPE

### KARATEPE YAYINLARI

Genel No. : 04

Özel Eğitim No. : 03

Yazışma ve İsteme Adresi :  
Emek Mahallesi 8. Cad. 40/5  
Tel : 213 57 56          Ankara

1988

**YENİÇAĞ**

BASIM - YAYIN SANAYİ  
ve TİCARET LTD. ŞTİ.  
Tel: 362 41 30 ANKARA

Bu kitap,

Amerika Birleşik Devletleri Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler Servislerinin Sosyal Hizmet Bölümü'nce yayınlanan «Mainstreaming Preschoolers : Childreeren With Mental Retardation» adlı kitap; ilgili otoritelerin 18 Şubat 1986 tarihli yazılı izinleri ile, 1979 - 1980 baskısından «ZEKÂ ÖZÜRLÜ ÇOCUKLAR» adı ile Türkiye'de ilk kez yayınlanmıştır.

Tercüme ve yayın hakkı Hasan Karatepe'ye aittir.

#### **ANA - BABALARA ÖZEL MESAJ**

Bu kitap, ortama uyum çalışmasının ve zekâ özürllü lüğünün ne demek olduğunu açıklamak ve bu konuda, öğretmenlere olduğu kadar, ana - babalara da yardımda bulunmak amacı ile hazırlanmıştır. Beşinci bölümde ana - babaların, zekâ özürllü çocuklara nasıl yardımda bulunacakları açıklanmaktadır. Ayrıca ana - babalar, çocuklarının gelişimleri, öğrenimleri ile ilgili olarak kullanılacak teknikler ve yapılacak faaliyetler hakkında okulun ve kendilerinin neler yapabileceği hususunda daha çok bilgiye sahip olacaklardır. Ana - babalar okul dışında özel eğitim konusunda çalışan veya mevcut olan kaynaklar hakkında da faydalı bilgiler bulacaklardır.

#### **KARATEPE YAYINLARI**

Genel No. : 04

Özel Eğitim No. : 03

Tercüme eden : Hasan KARATEPE

ISBN 975 - 7675 - 00 - 8

## Ö N S Ö Z

İLK HAMLE Projesi (Project Head Start) önceleri düşük gelirli ailelerden gelen okulöncesi çocuklara, köklü bir gelişim hizmeti sağlamak amacını güden bir Millî Program olarak düşünülmüş ve hizmete konmuştur. Bu ilk tasarım, köklü bir programın münferit Sosyal toplulukların ve sö zkonusu topluluklarda bulunan çocukların ihtiyaçlarına göre biçimlenmesi gerektiğini de ortaya koymuştur.

İlk Hamle Program Performansı Standartlarına göre yerel programların, sürekli gözlem, gözlemleri kaydetme ve plânlama faaliyetlerinin her çocuğun ihtiyaçlarına uymasını sağlamak maksadıyla her çocuğun büyüme ve gelişmesini değerlendirmeye ilişkin usulleri saptayan bir eğitim plâmı geliştirilmesi gerekmektedir. Performans Standartları, ayrıca sınıfta kullanılan eğitim malzemelerinin ve sınıf faaliyetlerinin, çocukların içinde yaşadıkları kültürel çevrenin özelliklerini yansıtmasını mecbur tutar. Eğitimi bireyselleştirme, İlk Hamle Programlarının başta tuttuğu bir prensiptir.

Bundan dolayı, öğretmenlerin uzman teşhis ekipleri ile birlikte çalışarak her çocuğun ihtiyacına uygun bir program hazırlayabilmesi için İlk Hamle sınıflarına onda birden az olmamak şartı ile özürlü çocuk alınması şart koşulmuş ve sınıflar küçük tutulmuştur.

Özürlü çocukların, özürsüz çocukların bulunduğu sınıflara uyumunu sağlamak, İlk Hamle için en önemli faaliyet haline gelmiştir. Bununla beraber, öğretmenler ve diğer personel sürekli olarak, belirli bir özürü olan bir çocuğun uyumunu sağlamak yolunda yardım istemektedirler. Bir örneği elinizde bulunan, Zekâ Özürlü Çocuklar adlı bu kitap; Çocuk, Gençlik ve Aile Sorunları Dairesi tarafından bu amaca hizmet maksadıyla hazırlanmıştır.

Kitabın hazırlanması, bir çok şahıs ve kuruluşla yaygın bir işbirliği yapılarak gerçekleştirilmiştir. Eserin hazırlanması işinde, ülke çapında isim yapmış uzmanlar ve İlk Hamle öğretmenlerinden

oluşan heyetler bir araya gelip çalışmışlardır. Ayrıca özürlü çocuklarla ilgilenen belli başlı ulusal meslekî ve gönüllü kuruluşlardan, değişik gelişme safhalarındayken, kitabı eleştirmeleri istenmiştir. Eleştirmeler çok içten olmuştur. Özürlüler için Eğitim Bürosu, Cumhurbaşkanlığı Geri Zekâlıları Eğitim Komitesi, Gelişim Yetersizlikleri Ofisi, Ulusal Akıl Sağlığı Enstitüsü, Özürlü Bireyler Bürosu, Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsan Gelişimi Enstitüsü ve Sosyal Sigortalar (MEDICAID) Ulusal Erken ve Süreli Muayene, Teşhis ve Tedavi Enstitüsü gibi, özürlü kişilerle ilgilenen Devlet kuruluşları da bu rehber kitabı hazırlama safhasındayken dikkatle gözden geçirmişlerdir. Son olarak da, her bir rehberin taslak kopyası öğretmenler, teknik uzmanlar, veliler, sosyal hizmet ve sağlık personeli ve ülke çapında İlk Hamle Programları için çalışan bir çok uzman tarafından gözden geçirilmiştir.

Bu kitabın, İlk Hamle Programını hazırlayanların ve bu programa katılanların ötesinde, Devlet okullarında, gündüz bakım evlerinde, ana okullarında ve diğer çocuk bakım programlarında okul öncesi çağıdaki özürlü çocuklara eğitim ve öğretim hizmetleri sunan diğer kişilere de faydalı olmasını diliyoruz.

**Blandina CARDENAS, Ed. D.**  
Komisyon Başkanı  
Çocuklar, Gençlik ve Aile Sorunları  
Dairesi

## ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ

Kitap, bu alanda çalışanlara, uygulayıcılara pratik bilgiler getirmekte ve özel eğitim prensiplerinden erken teşhisi, eğitime erken başlamayı, bireysel program hazırlama tekniklerini örneklerle açıklamaktadır. Ayrıca, bu alanda çalışan öğretmenlerin, ana-babaların ve uzmanların görevleri konusunda bilgiler vermektedir. En önemli yanlarından birisi de özürlü çocukların özürlü olmayanlarla kaynaştırılması konusunda çağdaş bir uygulama getirmesidir. Ayrıca kaynaştırma (entegrasyon) sınıflarından normal sınıflara dönecek zekâ özürlülerin ne gibi yardımlardan faydalanacakları ve yeni sınıflara uyumları konusunda da geniş bilgiler vermektedir.

Kitapta, normal çocukların hareket, iletişim, dil - konuşma, anlama, kendi kendine yardım ve sosyal gelişim becerileri hakkında bilgiler verilerek normallerle zekâ özürlü çocukların mukayesesi pratikleştirilmiştir.

Sonuç olarak kitabın, ağır adımlarla ilerleyen özel eğitim çalışmalarımızın hızlanmasına, özel eğitime karşı olan tutumumuzda ilerleme yönünde bir değişikliğe, her seviyedeki eğitim idarecilerimizin, öğretmen ve uzmanlarımızın insanlık adına ve memleket hesabına konuya daha çok ilgi göstermelerine vesile olmasını dilerim.

Eylül 1988

**Hasan KARATEPE**

**YAZARIN PİYASADA BULUNAN DİĞER ESERLERİ :**

- 1 — KÖRLERİN EĞİTİMİ**
- 2 — VELÎ**
- 3 — ÖZÜRLÜ ÇOCUKLAR**
- 4 — ÖĞRENME YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR**
- 5 — HEYECAN BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLAR**

## İÇİNDEKİLER

<b>Bölüm 1 :</b>	Ortama Uyum Nedir? ... ..	1
	Ortama Uyum Ne Demektir? ... ..	3
	Ortama Uyum Çalışması Nasıl Gerçekleştirilir? ...	6
	Ortama Uyum Çalışmasında Sizin Rolünüz Nedir?	8
<b>Bölüm 2 :</b>	Zekâ Özürllülüğü Nedir? ... ..	11
	Zekâ Özürllü Okul Öncesi Çocukları ... ..	13
	Zekâ Özürllülüğü Nasıl Tarif Edilir? ... ..	14
	Problemlerin Uzmanlarca Teşhisi ... ..	23
<b>Bölüm 3 :</b>	Zekâ Özürllülüğü, 3-5 Yaşlarındaki Çocukların Öğrenimlerini Nasıl Etkiler? ... ..	33
	Zekâ Özürllü ve Özürllü Olmayan Çocukların Geli- şimi ... ..	35
	Çocuklar Nasıl Öğrenirler? ... ..	37
	Zekâ Özürllü Çocukların Birbirlerine Benzer Yön- leri ... ..	45
<b>Bölüm 4 :</b>	Zekâ Özürllü Çocuklarda Ortama Uyum ... ..	59
	Plânlama ... ..	63
	Sınıfın Fizikî Düzenlenmesi ve Sınıf Çalışmaları İçin Sağlanan İmkânlar ... ..	76
	Genel Öğretim Yolları ... ..	80

Özel Öğretim Teknikleri ... ..	95
Faaliyetler ... ..	108
<b>Bölüm 5 :</b> Ana - Babalarla Öğretmenlerin Birlikte Çalışmaları	129
Ana - Baba Ne Yapabilir? ... ..	132
Öğretmenler Ne Yapabilir? ... ..	138
<b>Bölüm 6 :</b> Alanınız İçin Nereden Yardım Bulacaksınız? ... ..	145
Kaynakları Bulup Çıkarma ... ..	147
Uzmanlar Kimdir, Ne Yaparlar? ... ..	156
<b>Bölüm 7 :</b> Diğer Yardım Kaynakları ... ..	161
Meslekî ve Aile Dernekleri İle İlgili Kuruluşlar (A. B. D.'de) ... ..	163
Türkiye'de Zekâ Özürlü Çocuklarla İlgili Bellibaş- lı Özel Eğitim Kuruluşları ... ..	168
<b>E k l e r :</b> ... ..	173
İnceleme ve Teşhis ... ..	175
Altı Yaşına Kadar Olan Çocukların Normal Geli- şim Tablosu ... ..	179

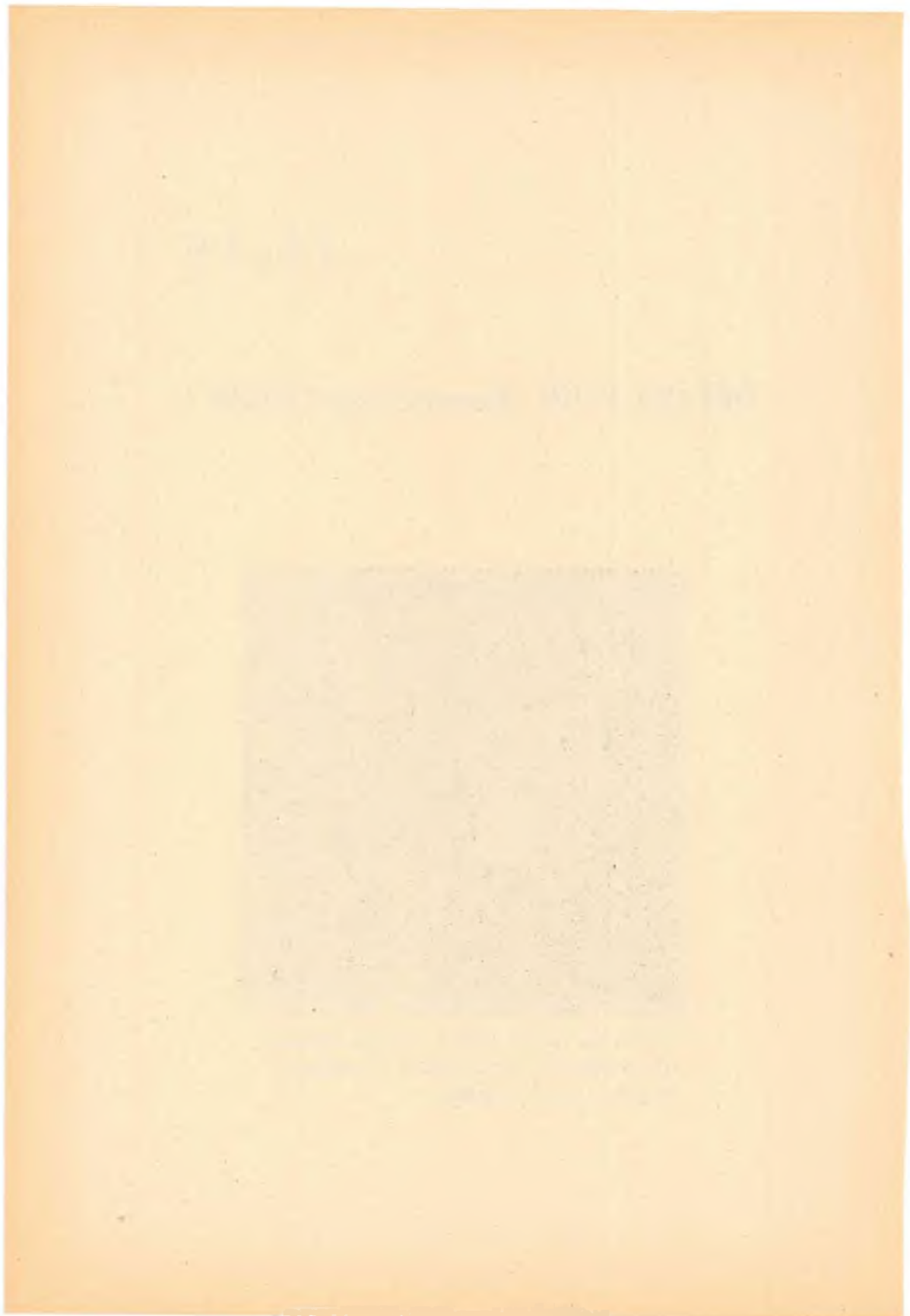


## B Ö L Ü M 1

### ORTAMA UYUM (Mainstreaming) NEDİR ?



Özürlü bir çocuğun Okul - Öncesi Yıllarda İlk Hamle Ortamına (Çevre Koşullarına) uymasına yardım ediniz.



## ORTAMA UYUM NE DEMEKTİR?

«Ortama Uyum», özürlü insanlara mümkün olduğu kadar bağımsız olabilmeleri için buldukları çevrede yaşamalarına, öğrenmelerine ve çalışmalarına yardımcı olmak demektir. İlk Hamle Programlarında «Ortama Uyum», özürlü ve normal çocukların aynı sınıflarda kaynaştırılmalarının sağlanması olarak tanımlanmaktadır. Bu program, özürlü çocuklara normal okul öncesi deneyimden geçerek «hayata uyum» şansı vermekte ve normal özürsüz çocuklar da özürlü arkadaşlarının zayıf ve kuvvetli yönlerini gözleyerek bir şeyler öğrenmelerini ve böylece büyüyüp olgunlaşmalarını sağlamaktadır.

Bununla beraber ortama uyum, özürlü çocukları özürsüz çocuklarla aynı programa almaktan ibaret değildir. Özürlü çocukların sınıf faaliyetlerine tam ve etkin olarak katılmalarını sağlamak amacıyla, geçerli tedbirler alınmalıdır. Bu tedbirleri almak, bir İlk Hamle öğretmeni olarak sizin görevinizdir.

Ortama uyumun İlk Hamle Programındaki ilk uygulaması değildir. İlk uygulamaya konduğu günden beri İlk Hamle Programlarında özürlü çocuklarla özürsüz olanlar aynı sınıflara konulmuştur. 1972 yılında yapılan «Ekonomik Fırsatlar» adlı anayasa değişikliği (92 - 424 sayılı Kamu Kanunu) ülkedeki İlk Hamle Programına katılan çocukların % 10'unun özürlü olmasını şart koşmuştu. İki yıl sonra çıkarılan 1974 tarihli «İlk Hamle Ekonomik Fırsat ve Halk Katılımı» Kanunuyla, her eyaletteki İlk Hamle programına katılanların en az % 10'unun 1976 yılına kadar özürlü çocuklardan oluşmasının sağlanması istenmiştir. Son olarak da 94 - 142 sayılı Kamu Kanunu olan «Bütün Özürlü Çocukların Eğitimi» kanunuyla, devlet okullarının 3 ilâ 21 yaş arasındaki özürlü çocuklara mümkün olan «en az kısıtlayıcı bir ortamda» bedava, uygun bir eğitim verilmesi şart koşulmuştur. Böylece genç ve özürlü çocukların eğitiminde ortama uyum yöntemi önemli ve herkes tarafından kabul edilen bir yaklaşım haline gelmiştir.

### **İlk Hamle Programlarının Görevi :**

«Birleştirilmiş (entegre edilmiş) veya diğer çocuklarla uyumun sağlandığı bir ortamda özürlü çocuklara hizmet götürmek; özürlü çocukların özel ihtiyaçlarına cevap vermek; özürlü çocukları teşhis ederek bu çocukların gelişmesine ilişkin tüm ihtiyaçlarını gidermek için özürlü çocuklara hizmet veren diğer makam ve kuruluşlarla yakın bir işbirliğini gerçekleştirmek.»

şeklinde belirlenmiştir.

Çocuklarla ilgili araştırmalar, her seferinde ilk yılların, öğrenme ve büyüme açısından kritik önemi haiz olduğunu ortaya koymuştur. Çocuğun, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimi en çok bu yıllarda etkilendirilerek biçimlendirilebilir. Eğer özel ihtiyaçlar bu yıllarda tespit edilip karşılanırsa özürlü çocukların ileride ehil ve bağımsız birer ergin birey olmaları şansı yüksek olacaktır. İlk Hamle sınıflarında diğer çocuklarla oynama imkânı verilen özürlü çocuklar, kendileri hakkında daha çok şey öğrenmekte ve günlük ilişkilerde de daha başarılı olmaktadır. Bu, bağımsızlığın elde edilmesi yolunda atılacak adımların ilkidir.

Öğretim teknik ve faaliyetlerini özel ihtiyaçlara göre kolayca adapte edebilen öğretmenlerin bulunduğu, normal okul öncesi sınıflarına devam ederek başarıya ulaşmak için kapasitelerinin tümünü kullanma fırsatı bulacaklar ve böylece gerçekten bir «İLK HAMLE yapmış olacaklardır.

### **ORTAMA UYUMUN FAYDALARI**

Ortama uyum çalışmaları, özürlü ve özürlü olmayan çocukları etkilediği kadar bunların ana - babalarını da etkiler.

#### **Ortama Uyum Çalışmalarının**

#### **Özürlü Çocuklara Olan Faydası**

Ortama Uyum sınıfındaki özürlü çocuklar, öğretmenin de olumlu tutumu ve ihtiyaçlarına uygun olarak verdiği eğitim ile kendi kendilerine güven kazanırlar ve yeni beceriler geliştirirler. Ortama uyum sınıfındaki özürlü çocuklardan, kendi kendilerine yapabilecekleri faaliyetlerden bazılarının yapılması belki de hayatlarında ilk defa istenmektedir. Özürlülerin, normal çocuklarla birlikte iş yapmaları, oyun oynamaları daha büyük başarılar elde etmeleri için

kendilerinde istek ve cesaret uyandırır. Daha büyük başarılar elde etme yönünde çalışma, çaba gösterme ise kendileri hakkında daha sağlıklı ve olumlu bir kavram geliştirir.

Ortama uyum çalışması özellikle henüz teşhis konmamış özürlü çocuğun özrünün meydana çıkarılması için en iyi bir metot olabilir. Bazı özürsüzlüler, ilkokula gidinceye kadar anlaşılamazlar. İlkokulda anlaşıldıktan sonra ise öğrenme süresinin önemli bir kısmı geride kalmış olur ki, bu da çocuk için giderilmesi çok zor olan büyük bir kayıptır. Okulöncesi öğretmeni aynı yaşta olan çocukları gözleme ve mukayese etme imkânına sahiptir ki bu da çocuğun problemlerini, özürlerini görmesini sağlar. Okul öncesi eğitimi, bazı çocukların ihtiyacı olan yardımın, hizmetin yapılması için ilk fırsattır.

### **Ortama Uyum Çalışmalarının**

#### **Normal Çocuklara Olan Faydası**

Ortama uyum çalışmaları normal çocuklar için de faydalıdır. Onlar, beden ve zihin bakımından açık farklılıklar gösteren akranları ile rahatça geçinmeyi, onları kabullenmeyi öğrenirler. Birçok araştırmalar normal çocukların özürlü çocuklara karşı olan tutum ve davranışlarının onlarla düzenli olarak beraber oynadıkları takdirde, daha olumlu şekilde geliştiğini göstermektedir. Normal çocuklar kendi aralarında bazı çocukların belli işleri nasıl daha iyi yaptığını görüp öğrenirlerse, özürlü çocuklardan da bazılarının, bazı işleri diğer özürsüzlülerden daha iyi yapabildiğini görerek öğrenirler. Yani özürsüzlülerin de kendileri gibi farklılıklar gösterdiklerini gözlemler ve bir ortama uyum sınıfında, değişik kabiliyetleri olan bireylerin bulunduğu görme ve öğrenme fırsatı elde ederler.

### **Ortama Uyum Çalışmalarının**

#### **Ana - Babalara Olan Faydası**

Ortama Uyum sınıflarının, özel ihtiyaçları olan çocukların ana-babalarına da faydası vardır. Özürlü bir çocuğun eğitimi için sorumluluk yüklenmiş uzmanlarla, öğretmenlerle bulunmak, onlarla bütünleşmek ana-babalara güç ve cesaret verir. Onlar çocuklarına nasıl yardımda bulunacakları hususunda yeni yollar öğrenirler. Ayrıca çocuklarının normal çocuklarla nasıl etkileşimde bulduklarını ve nasıl geliştiklerini gördükçe çocukları hakkında daha gerçekçi olmaya başlarlar. Aynı zamanda bazı davranışların sadece özürlü

çocuklara mahsus olmadığını, diğer normal çocukların da aynı davranışa sahip olduklarını farkederler. İşte bunları gördükçe özürlü çocukların ana - babaları çocukları hakkında daha iyi, daha olumlu düşünmeye başlarlar.

### **Ortama Uyum Çalışmalarının**

#### **Öğretmenlere Olan Faydası**

Ortama Uyum Çalışması, aynı zamanda siz öğretmenler için de faydalıdır. Bu çalışmada, özürlü çocuk üzerinde daha büyük bir önemle durma şansına sahip olursunuz. Özürlü çocuğun özel bir ihtiyacını karşılamak için kullandığınız tekniğin aynı alanda ufak bir eksikliği olan normal bir çocuk için de faydalı olduğunu öğrenirsiniz. **Hakikatte bilinen ve normal çocuklar için kullanılan etkili öğretim tekniklerinin bir çoğu, ilk defa özürlü çocuklar için geliştirilmiştir.** Bu sebeple özel eğitim tekniklerini bilen bir öğretmen, normal sınıflarda, özel eğitim tekniklerini bilmeyen bir öğretmenden daha çok başarılı olur. Son olarak, özürlü çocuklarla yaptığınız çalışmanın öğretim becerilerinizi geliştirdiği ve tecrübelerinizi artırdığı söylenebilir.

### **ORTAMA UYUM ÇALIŞMASI NASIL GERÇEKLEŞTİRİLİR**

Ortama uyum çalışması tek bir metot değil çeşitli usul ve metotlar kullanılarak gerçekleştirilir. Belli bir çocuk için hangi usul ve metodu kullanacağınız, çocuğun dayanıklılığına, özrüne, ihtiyaçlarına ve ayrıca çocuğun ana - babasına, elde bulunan personele, programa ve toplum içindeki kaynaklara dayanmaktadır. Bildiğiniz gibi, her normal çocuk bir birey olarak değişik ihtiyaç ve kabiliyetlere sahiptir. Bu kural aynen özürlü çocuklar için de geçerlidir. Bunlar da davranış ve kabiliyet bakımından geniş bir alana yayılırlar.

Bazı özürlü çocuklar normal çocuklarla beraber tam gün olan bir eğitim programını başarıyla yürütürler. Bazıları ise günün bir kısmını özel sınıfa devam ederek veya evde istirahatle geçirerek ortama uyum sınıfında başarılı olurlar. Diğer bir kısmına ise ortama uyum çalışması hâlâ en iyi yardımcı bir yer olmayabilir. Burada

izlenecek yol veya gözönünde tutulacak prensip, özürlü çocuğu «en çok başarılı olacağı bir eğitim ortamına» yerleştirmektir. Bunun mânası, özürlü çocukların okul öncesi eğitimlerinde, çocuğun özel ihtiyaçları gözetilmek veya bir tarafa itilmemek şartı ile, mümkün olduğunca normal çocukların eğitimlerine yakın bir metot izlemektir.

Ortama Uyum çalışması; öğretmenlerin, özürlü çocuğun ailesinin, İlk Hamle Projesi elemanlarının (sağlık, eğitim, sakatlık, aile ve sosyal hizmetler alanlarında çalışan personel) danışma servislerinin, özürllülere hizmet veren vakıf, dernek gibi kuruluşların ve Devlet okullarının bir çalışma takımı olarak işbirliğini gerektirir. Bu takım çalışmasının belirlenmesi, geliştirilmesi ve koordinasyonunun özürlü çocuğun ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir yeri vardır. Takımın kurulması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Siz ve bu programı yürüten elemanlarınız, her çocuğu tanımak zorundasınız. Çocuğun ana - babası, bulunduğunuz yerdeki kuruluşların uzmanları ve Devlet okulları ile işbirliği halinde çalışırken çocuk için en iyi tedbirin ne olduğuna karar vermek becerisine sahip olabilmelisiniz. Bu kitap, ortama uyum sınıfında bulunan özürlü ve özürlü olmayan çocuklara, ana - babaların ve İlk Hamle Projesinde görevli uzmanların işbirliği ile en uygun programın nasıl hazırlanacağını açıklamaktadır.

Bu kitap, aynı zamanda zekâ özürllülüğü olarak bilinen durumun, değişik derecelerini tartışmakta ve zekâ özürlü çocukların iyi yapabildiği veya zorluk çekebileceği bazı faaliyetleri açıklamakta ve orta derecede (moderate) zekâ özürlü olan çocukların da yapabileceği belli bir takım faaliyetleri ve bunlara uygun teknikleri göstermektedir. Bununla beraber, ağır derecede zekâ özürlü olan çocuklarla yapılacak çalışmalar ve faaliyetler için de birçok tavsiyeler vardır. Eğer sınıfınızda ağır derecede zekâ özürlü olan bir çocuk varsa dışardaki bir kuruluştan yardım istemeniz tabiidir. Bu yardım, uzman bir danışmandan ve çocuğun ihtiyacına cevap verebilecek uzman bir sınıf öğretmeninden istenebilir .



### **ORTAMA UYUM ÇALIŞMALARINDA SİZİN ROLÜNÜZ NEDİR?**

Bu kitap, Ortama Uyum çalışmasına, çocuk gelişimi açısından yaklaşmakta ve çalışmasını özürlü çocuğun ilk teşhisinin önemine, sevgi, kabul edilme, merak ve yarışma hissi gibi, tüm çocuklarda bulunan müşterek ve başta gelen duygular üzerinde yoğunlaştırmaktadır. Çocukların nasıl geliştiklerini ve nasıl öğrendiklerini bilerseniz belli bir özrün çocuk üzerinde nasıl bir etki bıraktığını daha iyi anlayabilirsiniz. Meselâ, görmenin önemi hakkında yeterli bilgiye sahip olmanız, çocuğun gelişiminde körlüğün etkisini daha iyi anlamanıza yardım eder. Böyle bir bilgiye sahip olmanız, çocuğun zayıf yanını kuvvetlendirmesi için yapacağınız çalışmada uygun faaliyetleri seçmenizde yardımcı olur.

Bu kitapta sunulan öğretim teknikleri ve faaliyetleri, çocuklarda belli alanlardaki (hareket, sosyal, kavrayış, dil - konuşma ve bağımsız hareket alanlarında) beceri gelişimlerini hedef alarak sınıfınızda bulunan, ister özürlü ister özürsüz olsun, her çocuğa uygulanmak üzere planlanmıştır.

Ortama uyum sınıfı öğretmeni olarak göreviniz, aşağıdakileri kapsamaktadır ;